

Hydrologidagen

29. Oktober 2015

Træer som indikator for jord- og grundvandsforurening

Mette Algreen Nielsen, Orbicon A/S
Stefan Trapp, Mette M. Broholm, **DTU Miljø**

Træer som bio-indikator

Outline

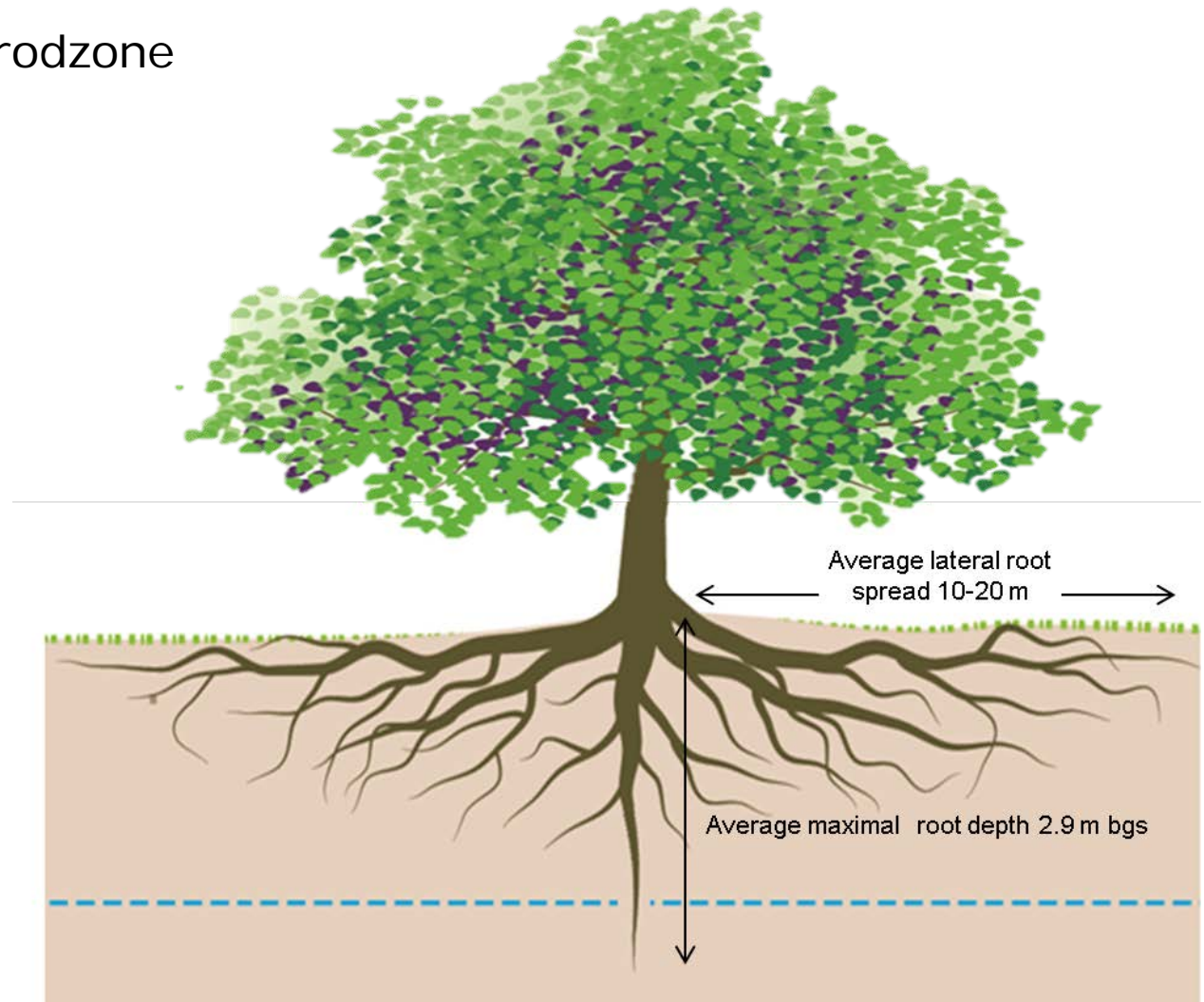
- Introduktion
  - Baggrund
  - Prøvetagning
- Anvendelse
  - Undersøgelsesformål
  - Stofgrupper
- Opsummering og anbefalinger

Introduktion

Baggrund for brug af træer som bio-indikator

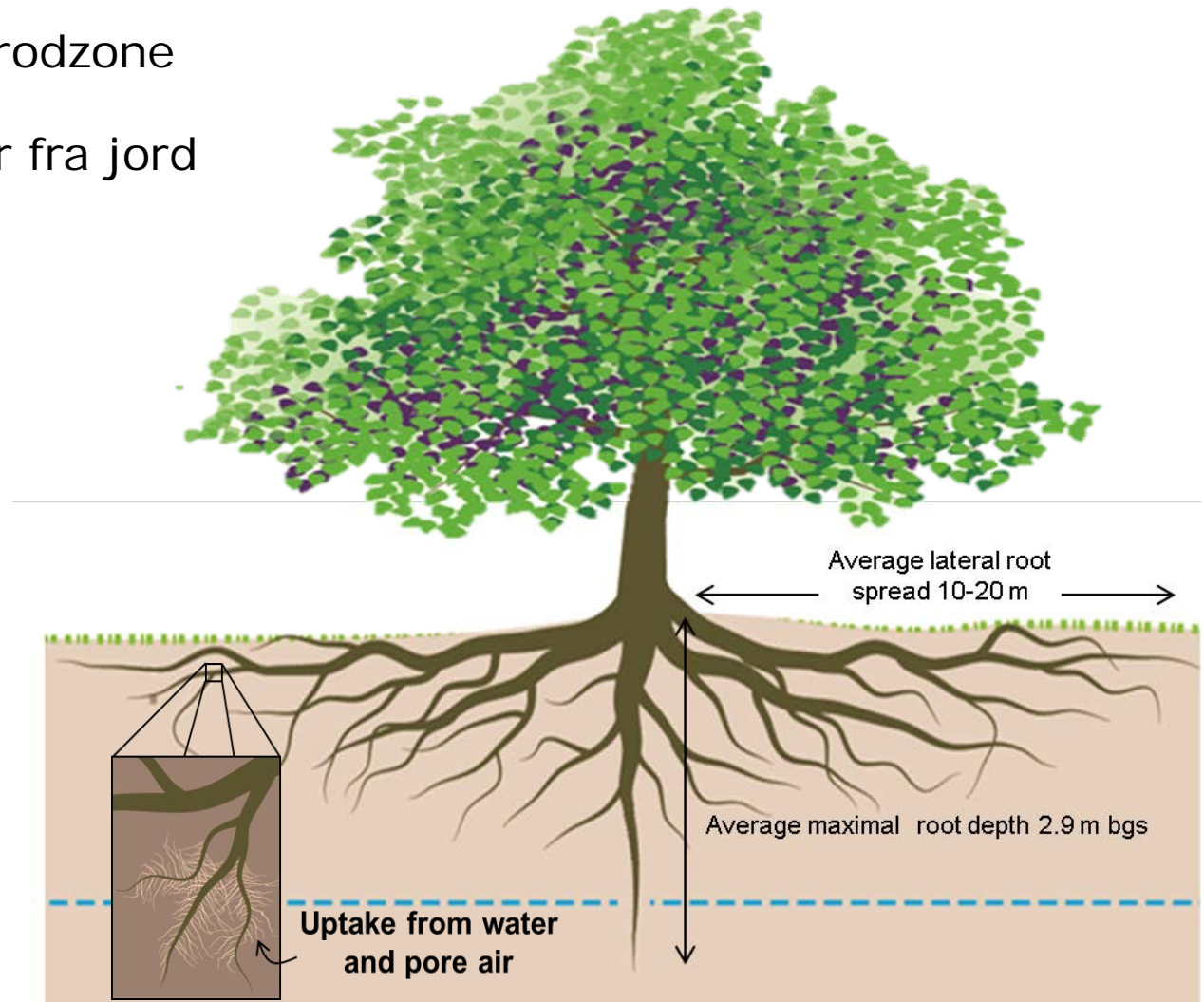
- Træer har en stor rodzone

Introduktion

Baggrund for brug af træer som bio-indikator

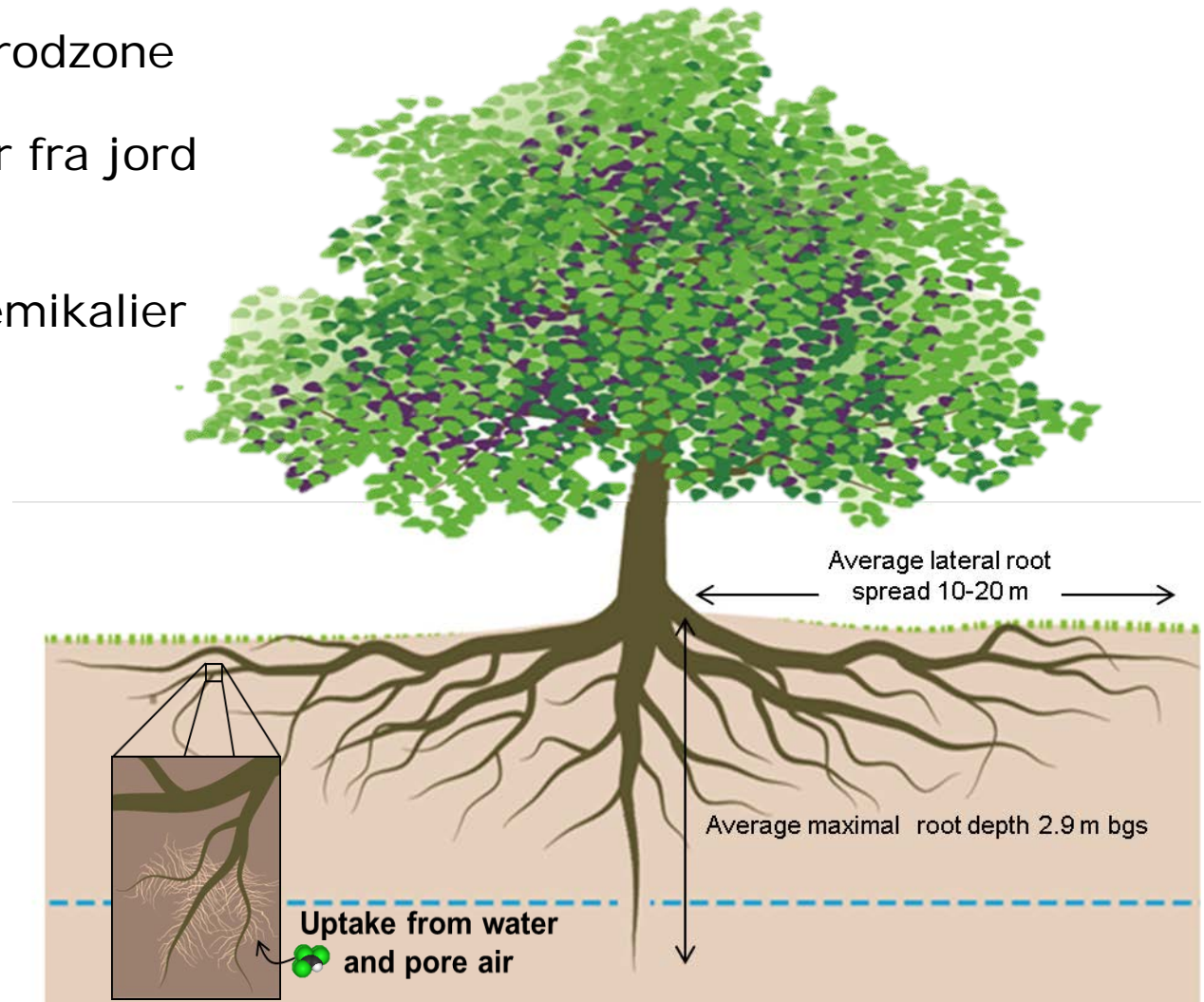
- Træer har en stor rodzone
- Optager kemikalier fra jord og grundvand

Introduktion

Baggrund for brug af træer som bio-indikator

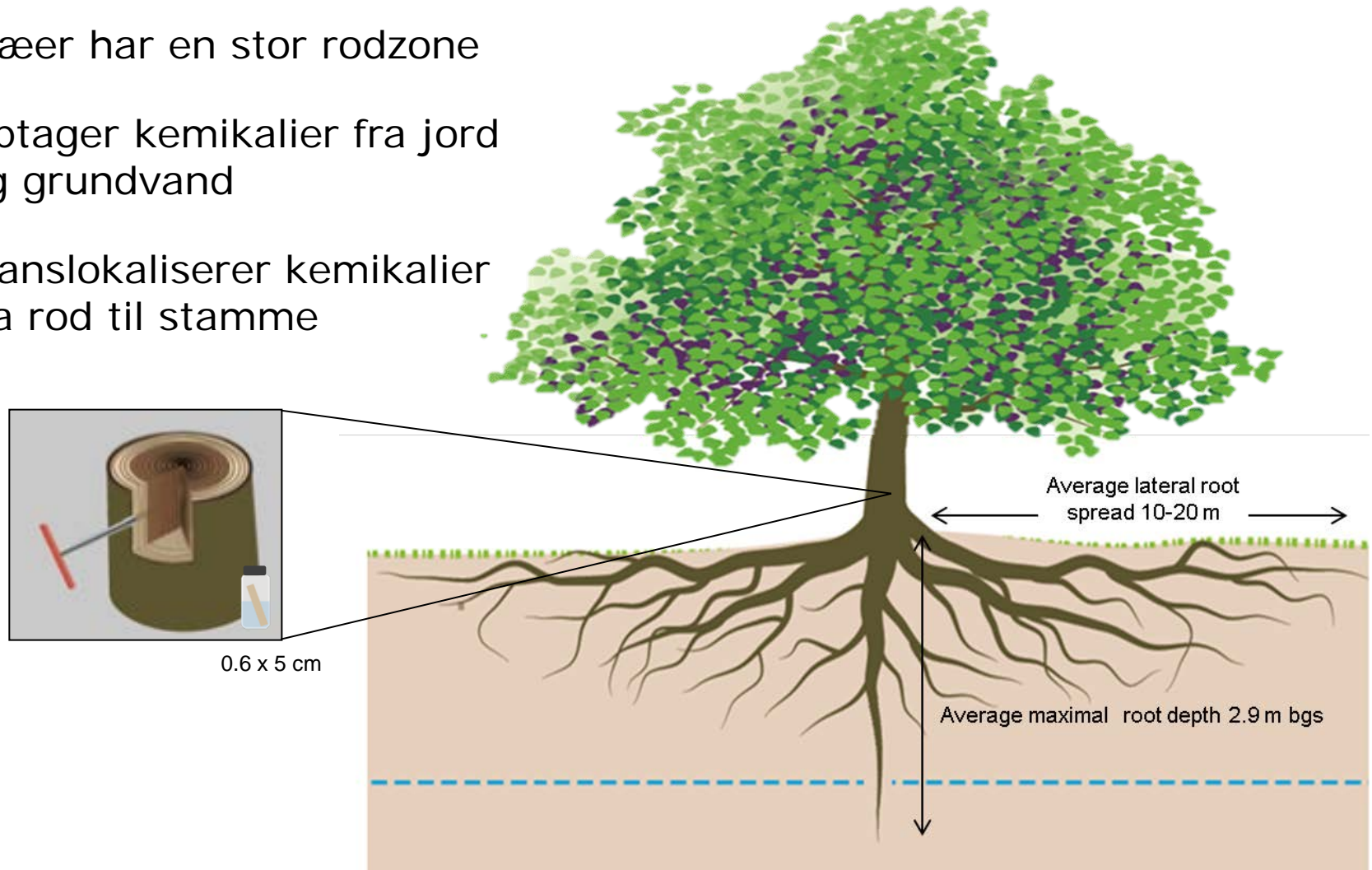
- Træer har en stor rodzone
- Optager kemikalier fra jord og grundvand
- Translokaliserer kemikalier fra rod til stamme

Introduktion

Baggrund for brug af træer som bio-indikator

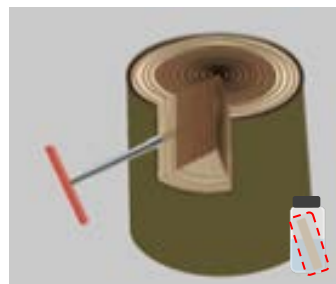
- Træer har en stor rodzone
- Optager kemikalier fra jord og grundvand
- Translokaliserer kemikalier fra rod til stamme

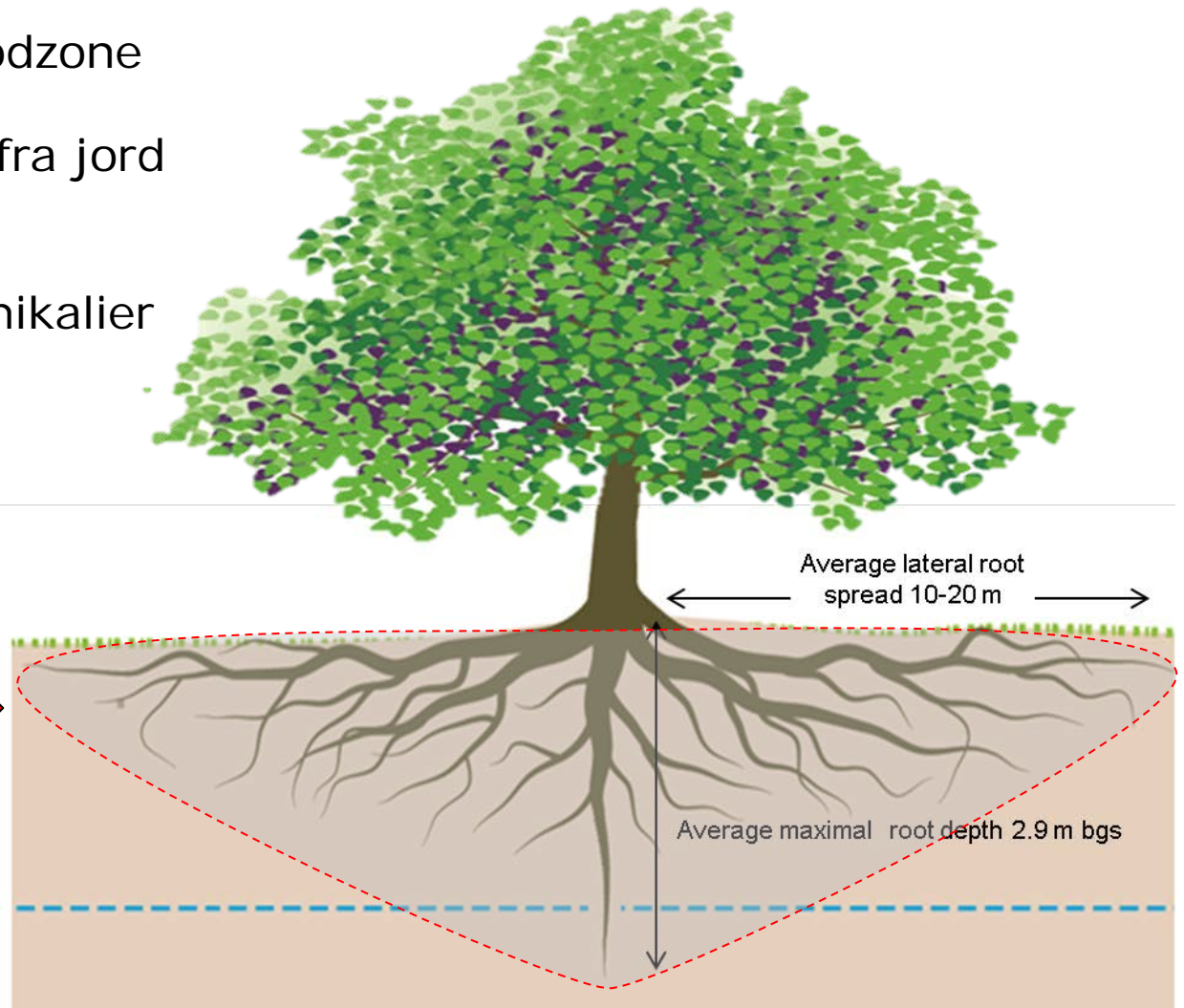
Introduktion

Baggrund for brug af træer som bio-indikator

- Træer har en stor rodzone
- Optager kemikalier fra jord og grundvand
- Translokaliserer kemikalier fra rod til stamme

0.6 x 5 cm

Introduktion

Prøvetagning af træer

Et år efter
prøvetagning

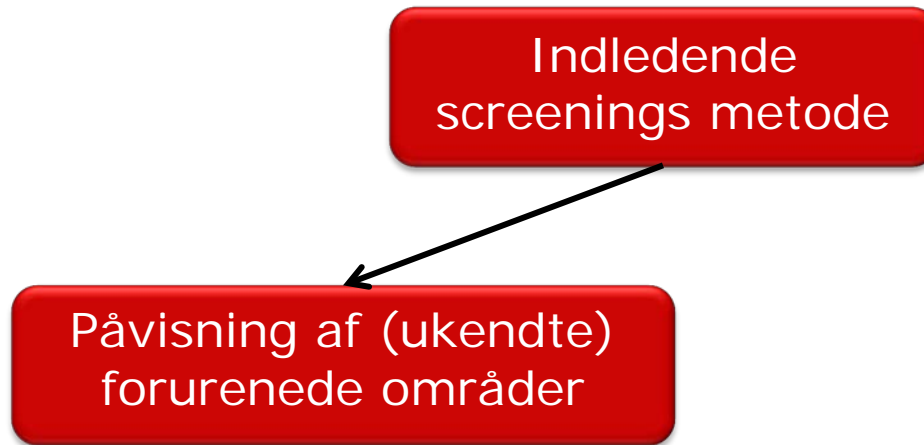
Anvendelse af trækerneundersøgelser

Undersøgelsesformål

Indledende
screenings metode

Anvendelse af trækerneundersøgelser

Undersøgelsesformål

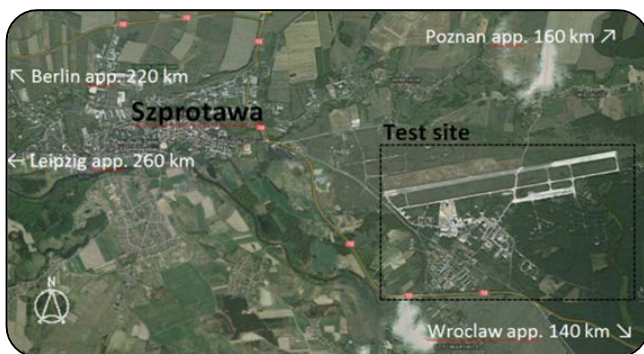

Anvendelse af trækerneundersøgelser

Undersøgelsesformål

Indledende
screenings metode

Påvisning af (ukendte)
forurenede områder

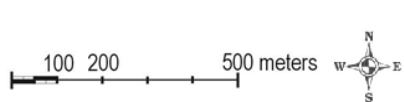
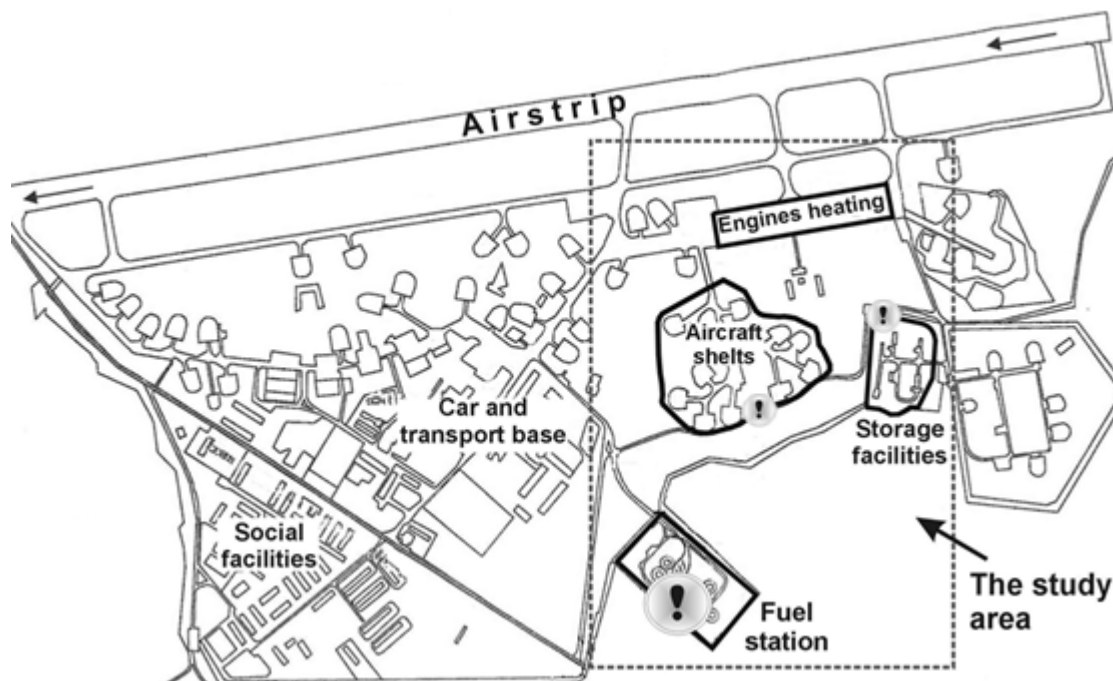

Tidligere lufthavn, Polen
BTEX

Anvendelse af trækerneundersøgelser

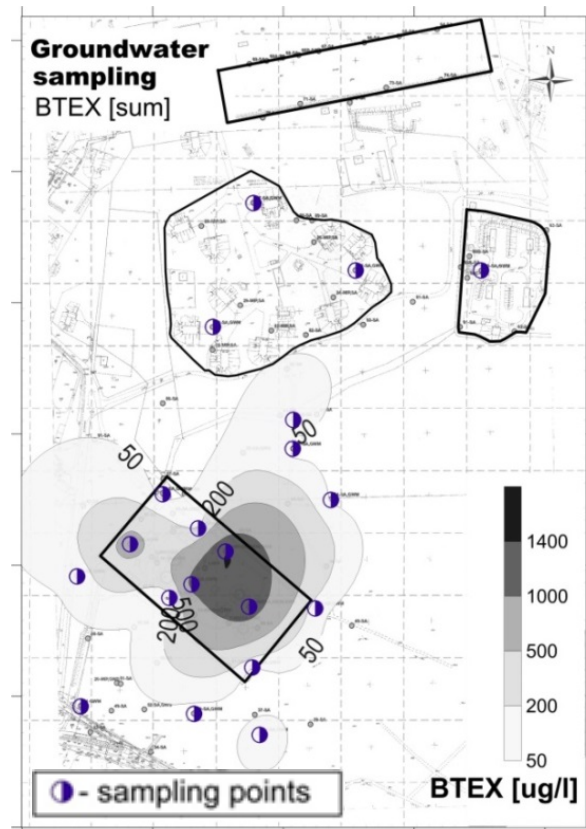
Formål: Påvisning af ukendte forurenede områder

Tidligere lufthavn, Polen
BTEX

- ! - high risk area
- ! - risk areas

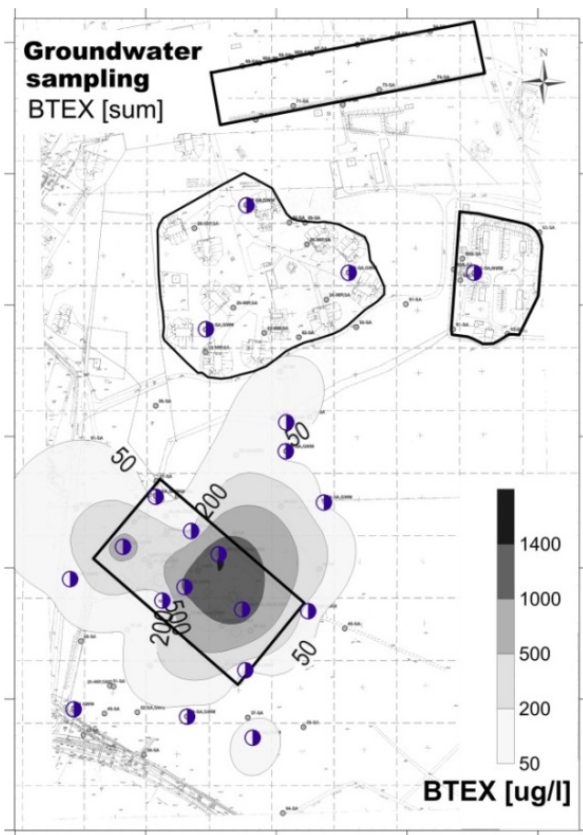
Traditionel fremgangsmåde

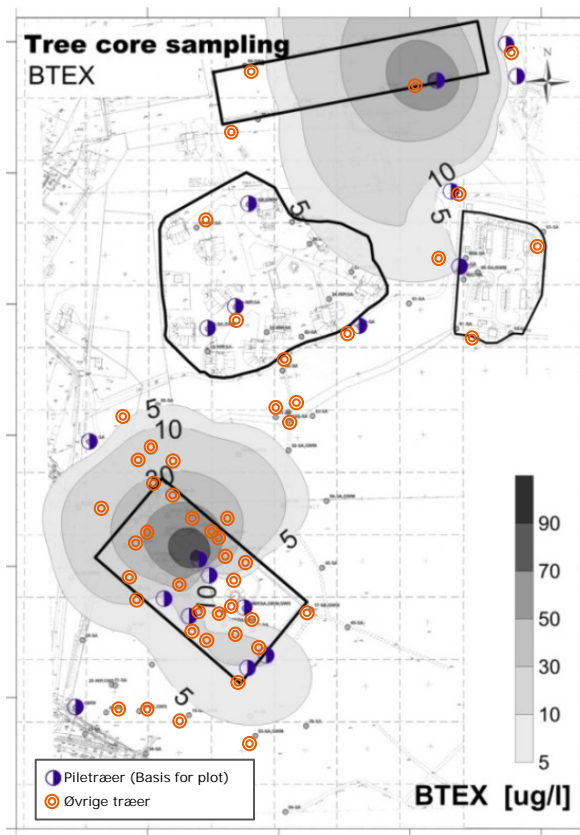
Anvendelse af trækerneundersøgelser

Formål: Påvisning af ukendte forurenede områder

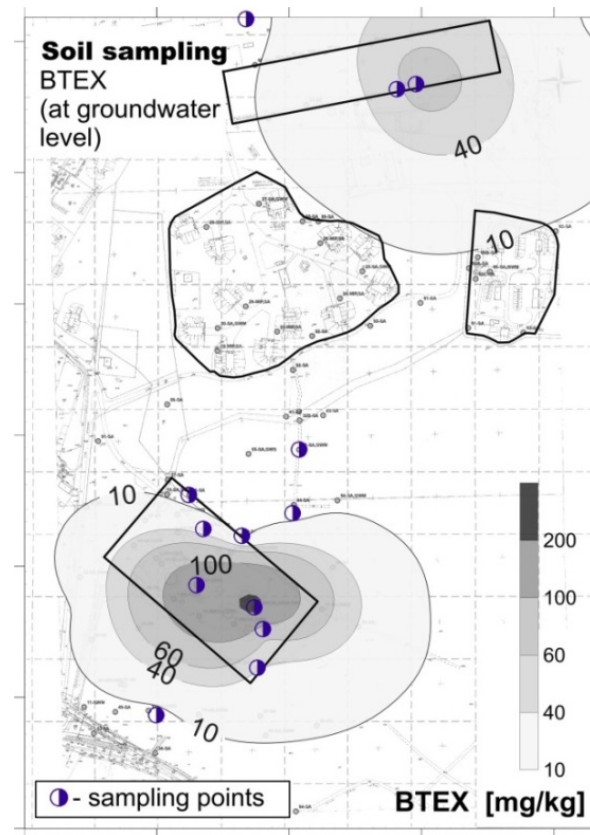
Traditionel metode

Trækerneundersøgelse

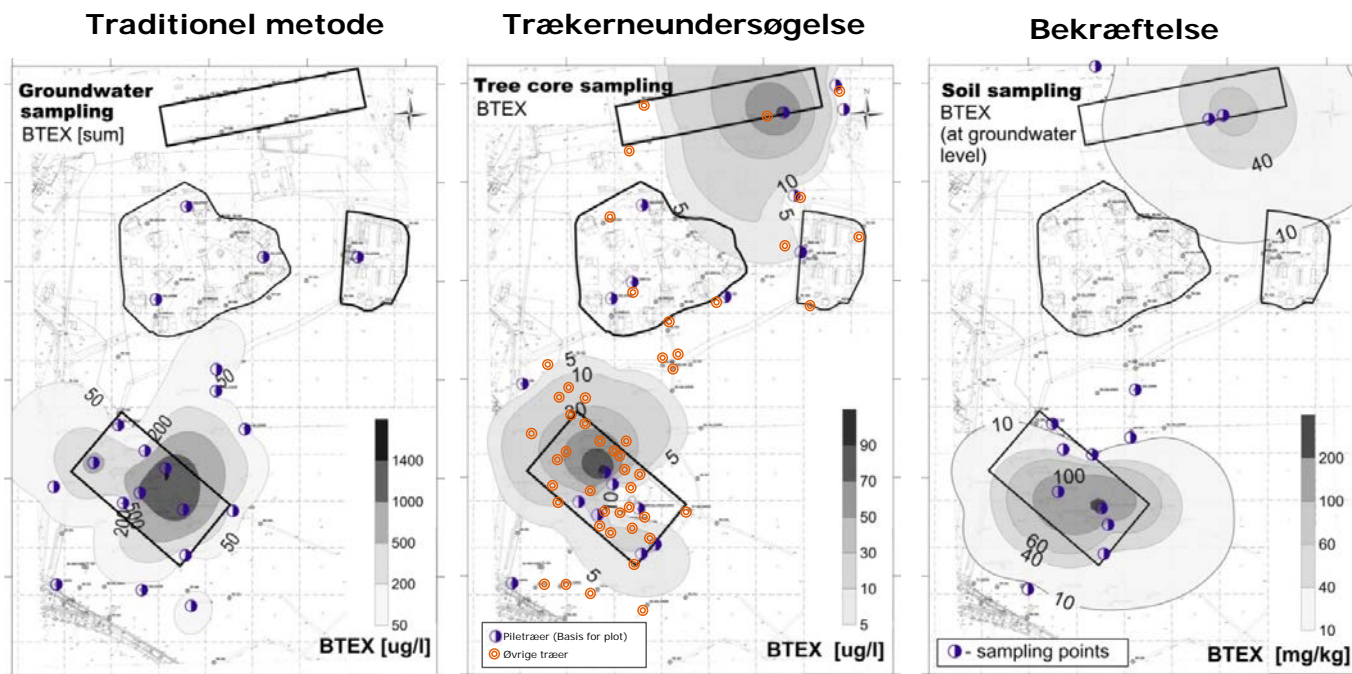

Bekræftelse

Anvendelse af trækerneundersøgelser

Formål: Påvisning af ukendte forurenede områder

Se mere

Environ Sci Pollut Res
DOI 10.1007/s11356-015-4649-6

RESEARCH ARTICLE

Using pre-screening methods for an effective and reliable site characterization at megasites

Mette Algreen¹ · Mariusz Kalisz² · Marcel Stalder³ · Eugeniu Martac⁴ · Janusz Krupane² · Stefan Trapp¹ · Stephan Bartke⁵

Anvendelse af trækerneundersøgelser

Undersøgelsesformål

Indledende
screenings metode

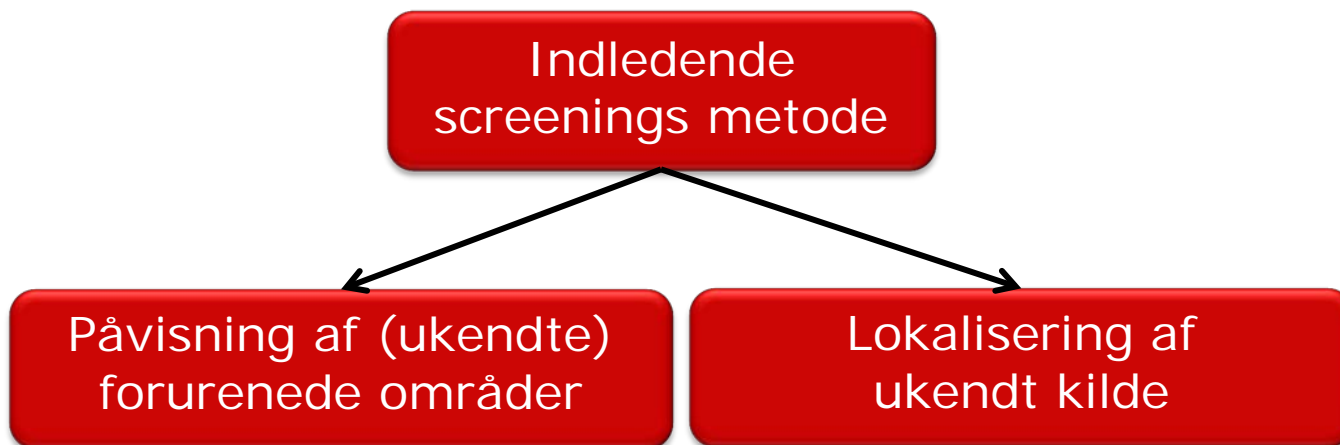
Påvisning af (ukendte)
forurenede områder

Tidligere lufthavn, Polen
BTEX

Anvendelse af trækerneundersøgelser

Undersøgelsesformål

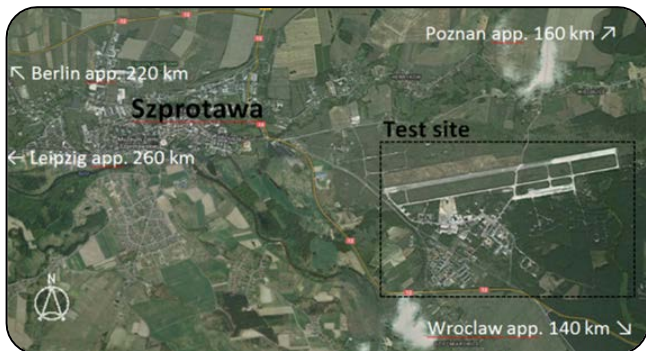
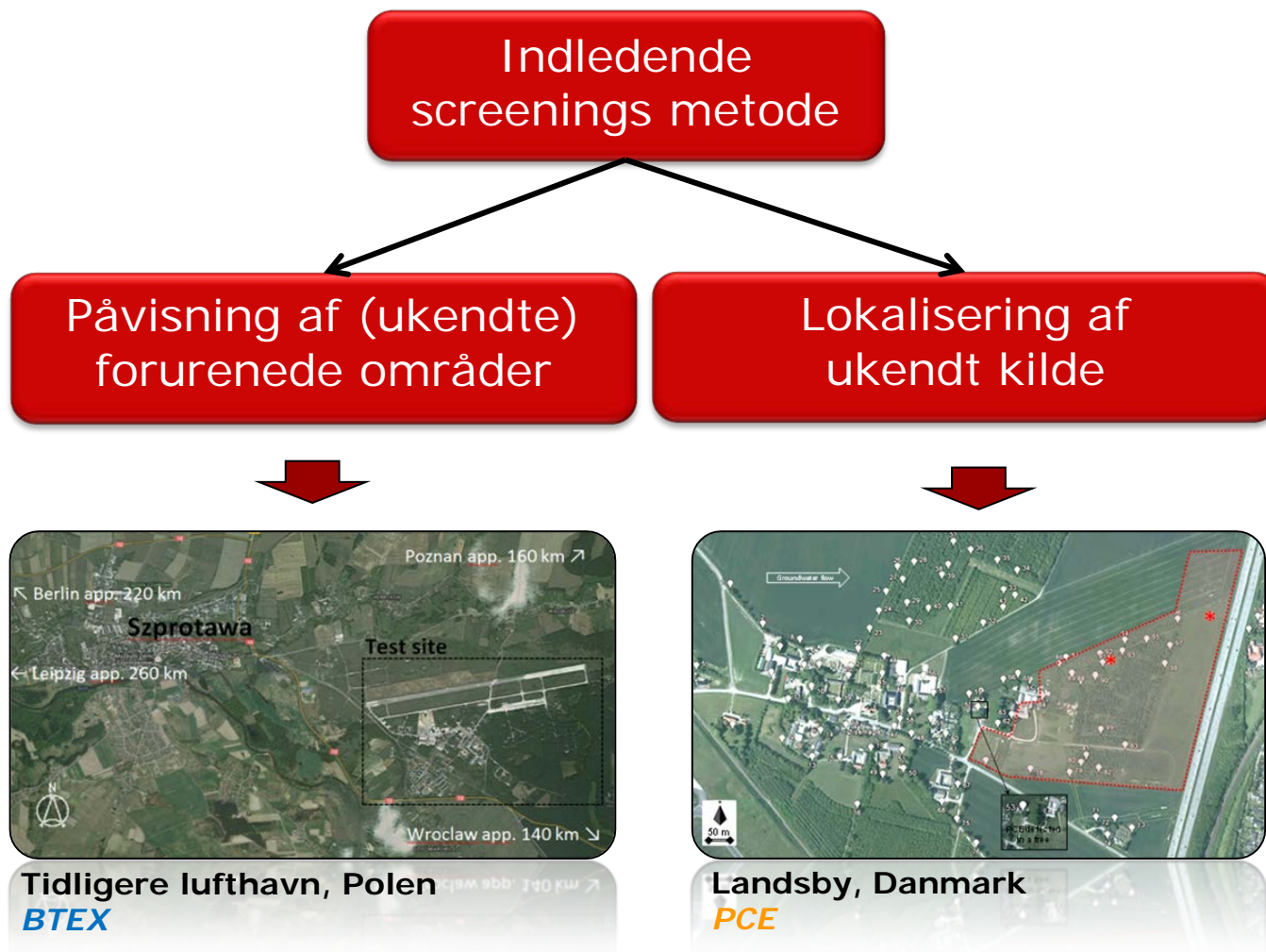

Tidligere lufthavn, Polen
BTEX

Anvendelse af trækerneundersøgelser

Undersøgelsesformål

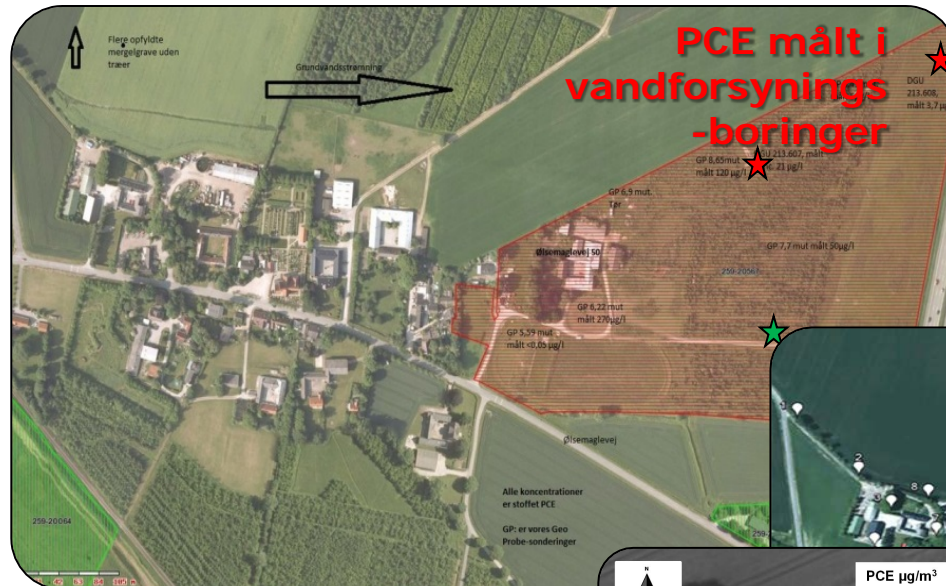
Tidligere lufthavn, Polen
BTEX

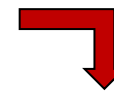
Landsby, Danmark
PCE

Anvendelse af trækerneundersøgelser

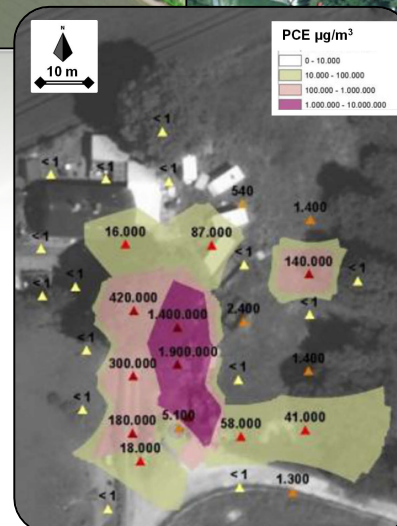
Formål: Lokalisering af ukendt kilde

- Ingen historiske data
- 18 vandprøver kunne ikke påvise kilden
- Trækerneundersøgelse med 100 træer

Landsby, Danmark
PCE

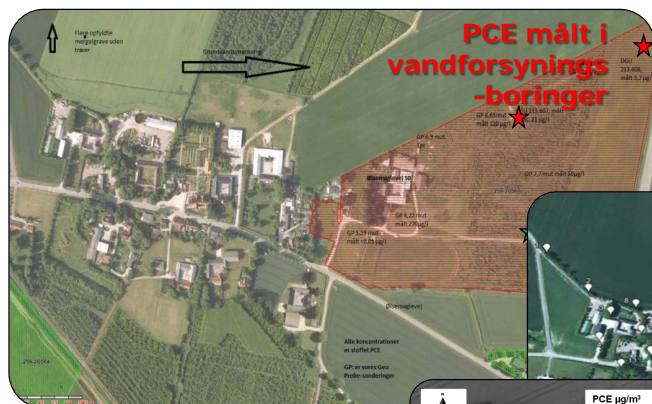

- Poreluft, jord- og vandprøver bekræfter kildeområdet

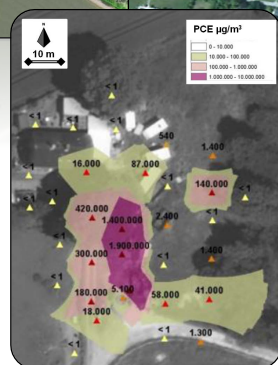
Poreluftundersøgelse (Nirax)

Anvendelse af trækerneundersøgelser

Formål: Lokalisering af ukendt kilde

Landsby, Danmark
PCE

Poreluftundersøgelse (Niras)

Se mere

REGION SJÆLLAND
- vi er der for dig

Træprøver afslører forurening i Ølsemagle

Pressemeddelelse: Torsdag d. 04. oktober 2012

Region Sjælland har fundet en kraftig forureningskilde i Ølsemagle ved Lille Skensved ved hjælp af ny og utraditionel metode. Køge Kommune har omgående stoppet al aktivitet hos den jern- og metalhandel, der ligger på grunden.

Region Sjælland har fundet en forureningskilde på Ølsemaglevej i Ølsemagle. Kilden er fundet med en ny metode, hvor man med hjælp fra DTU har udtaget små prøver fra 100 træer i Ølsemagleområdet. Træer fungerer nemlig som små grundvandspumper, der suger både vand og evt. forurening op, som ophobes i træet.

Print
Send
Facebook
Twitter
LinkedIn

Anvendelse af trækerneundersøgelser

Undersøgelsesformål

Indledende
screenings metode

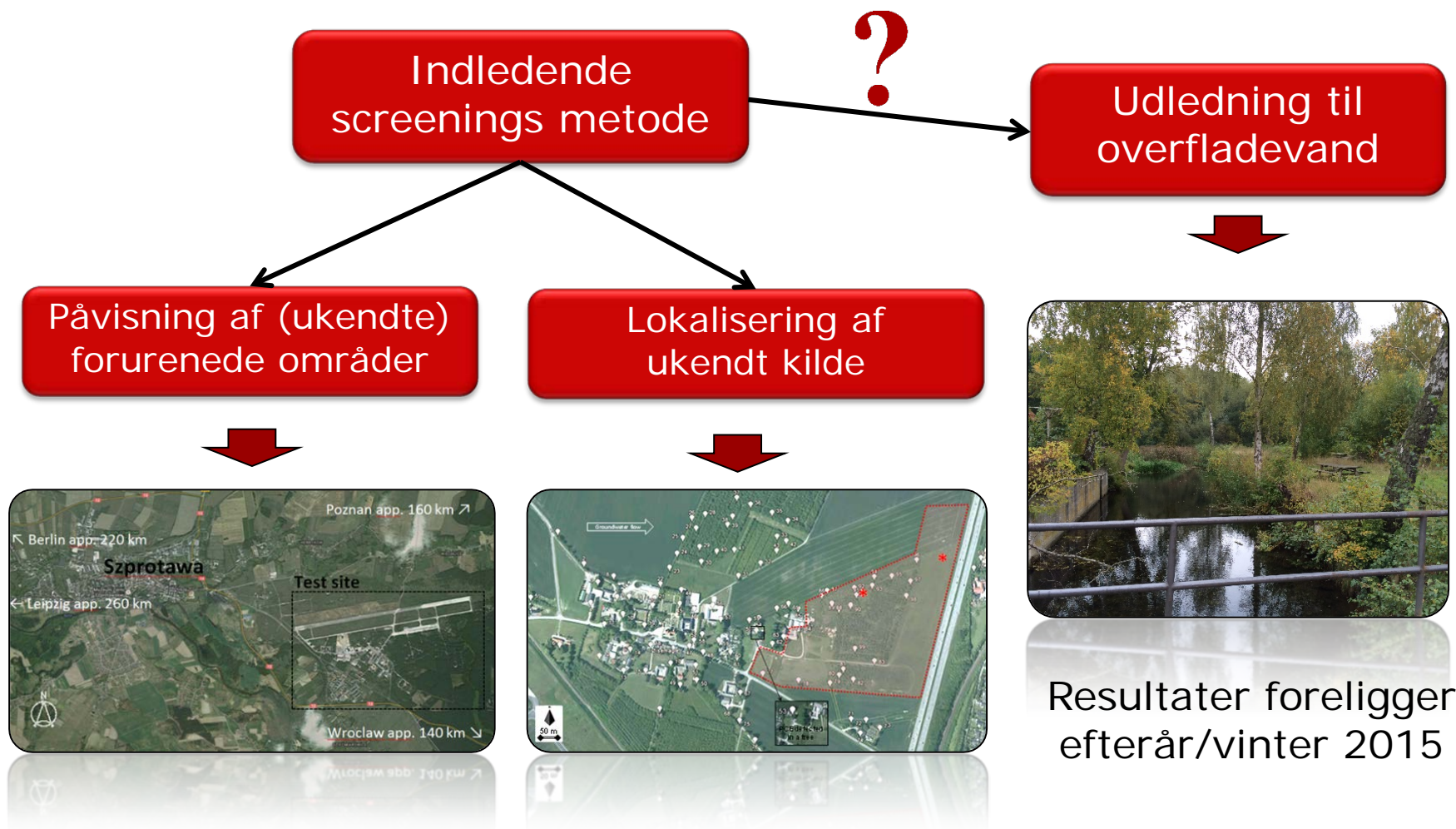
Påvisning af (ukendte)
forurenede områder

Lokalisering af
ukendt kilde

Anvendelse af trækerneundersøgelser

Undersøgelsesformål

Anvendelse af trækerneundersøgelser

Stofgrupper

Anvendt til:

- Chlorerede opløsningsmidler
- BTEX
- Tungmetaller

Billede taget fra: Goggle.dk

Anvendelse af trækerneundersøgelser

Stofgrupper

Chlorerede opløsningsmidler

- Detektion = klar indikation for jord/grundvandsforurening
- PCE og TCE relativt nemt målbare
- Nedbrydningsprodukter kan være svære at måle
- Forskellige træslægter velegnet

BTEX

- Detektion = indikation for jord/grundvandsforurening
- Naturlig baggrund og kontaminering fra omgivelser kan forekomme (→ falsk positive)
- Relativt lave koncentrationer i trækerne
- Piletræer (og evt. poppel) har vist sig mest egnet

Billede taget fra: Goggle.dk

Anvendelse af trækerneundersøgelser

Stofgrupper

Tungmetaller

- Evaluering skal baseres på referenceprøver (statistisk sammenligning)
- Stærk forurening med Zn, Cu, Cd and Ni i jorden kan påvises
- Koncentrationerne i veddet kan ikke estimere koncentrationen i jorden
- Pil og poppel er mest velegnet

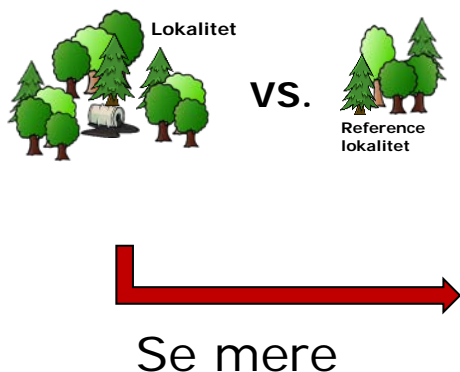

Anvendelse af trækerneundersøgelser

Stofgrupper

Tungmetaller

- Evaluering skal baseres på referenceprøver (statistisk sammenligning)
- Højde koncentrationer af Zn, Cu, Cd and Ni i jorden kan påvises
- Koncentrationerne i veddet kan ikke estimere koncentrationen i jorden
- Pil og poppel er mest velegnet

International Journal of Phytoremediation, 14:305–319, 2012
DOI: 10.1080/15226514.2011.620648

TEST OF TREE CORE SAMPLING FOR SCREENING OF TOXIC ELEMENTS IN SOILS FROM A NORWEGIAN SITE

Mette Algreen,¹ Arno Rein,¹ Charlotte N. Legind,¹
Carl Einar Amundsen,² Ulrich Gosewinkel Karlson,³
and Stefan Trapp¹

Environ Sci Pollut Res (2014) 21:8992–9001
DOI 10.1007/s11356-013-2085-z

NEW APPROACHES FOR LOW-INVASIVE CONTAMINATED SITE CHARACTERIZATION, MONITORING AND MODELLING

Phytoscreening and phytoextraction of heavy metals at Danish polluted sites using willow and poplar trees

Mette Algreen · Stefan Trapp · Arno Rein

Opsummering og anbefalinger

- **Anvendelig som indledende screeningsmetode**

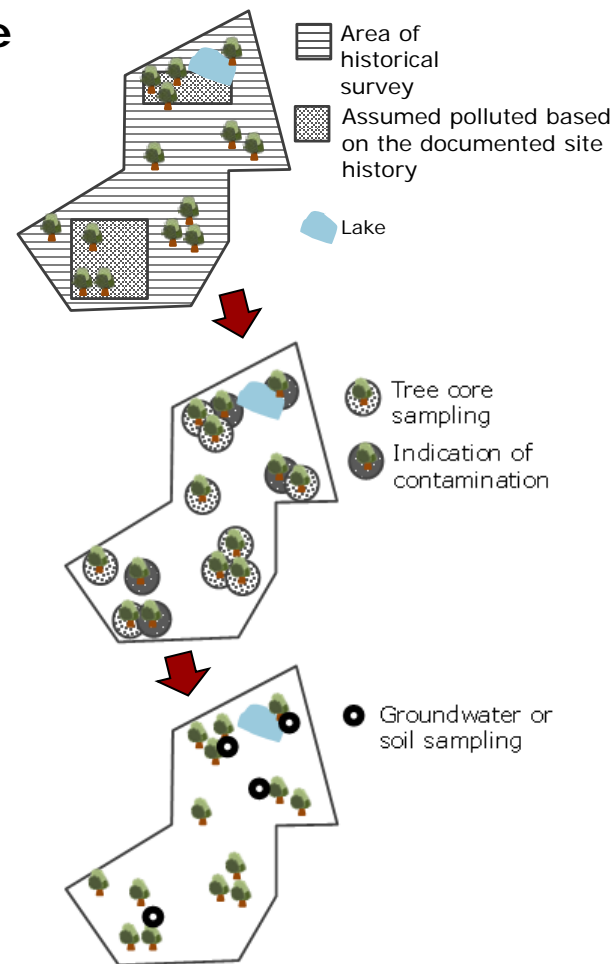
- Reducerer risikoen for at overse forurenede områder
- Hurtigere kildeopsporing
- Bedre fokusering af andre metoder

- **Særlig anvendelig:**

- store områder
- når der haves begrænset historisk information
- hvor borearbejde kan være kompliceret eller udgøre en risiko

- **Begrænset af**

- Placeringen af træerne
- Semi-kvantitativ
- Kan ikke fortælle om det er jord eller grundvandsforurening

Opsummering og anbefalinger

- Et **supplement** til andre undersøgelsesmetoder
- Anbefales klart som screeningsværktøj til **chlorerede opløsningsmidler**
- For **BTEX** anbefales det metoden yderligere testet for yderligere at verificere metodens pålidelighed
- Anbefales ikke som udgangspunkt ved screening for **tungmetaller**.
- Anbefales at **udvikle** brugen af metoden

Det anbefales at udføre
standardiseret prøvetagning

Stor tak til ...

DTU

timbre

ORBICON

REGION
SJÆLLAND

-vi er til for dig

Se mere

<http://www.tveast.dk/artikler/traeer-fortaeller-om-forurenet-grundvand>

